

ESPORTS | pàg. 34

Hoquei. Nova golejada del Vila-sana (10-1) per continuar líder a l'OK Lliga

pàg. 39

Futbol. El Barça també arrasa el Madrid (0-4) en el clàssic de la Lliga femenina

Suplements

LECTURA

Francesc Serés reflexiona sobre el pes del passat en *El món interior*

Casa & Confort

Tot el que es necessita per a l'hivern

DIUMENGE 17 DE NOVEMBRE DEL 2024

Número 15.400 · Any XLIII
2,70 €

www.segre.com

L'assassí en sèrie i violador Chamba sortirà d'aquí a 5 anys sense haver-se volgut esmenar

Vintè aniversari || Dissabte es compliran dos dècades de l'atroç crim d'Isabel Bascuñana, se li acaba la pena el 2029 i ha rebutjat un pla de tractament

ÉS NOTÍCIA | 3-5

Pallars / Alta Ribagorça

EDGAR ALDANA

Llaurant amb tracció animal a Salàs

COMARQUES | 20-23

Rècord d'opositors per optar a 60 places d'auxiliar de la Paeria de Lleida

Un total de 808 es van presentar a les proves

Un total de 808 persones es van presentar ahir a les proves del concurs oposició per cobrir seixanta places d'auxiliar administratiu de l'ajuntament de Lleida, número rècord en una convocatòria d'aquest consistori. Els que les aprovin passaran a la fase de valoració de mèrits.

LLEIDA | 9

Detingut un veí de Fraga per assetjar 19 persones a través de les xarxes socials

L'home, que va ser arrestat per la Guàrdia Civil, utilitzava fins a 14 perfils diferents i va assetjar algunes de les seues víctimes durant més d'un any.

COMARQUES | 18

PSEUDOTERÀPIES

El Govern balear multa amb 300.000 € un acte de Josep Pàmies i Bosé

GUIA | 49

INVESTIGACIÓ

Les víctimes de l'estafa piramidal que afecta 31 lleidatans ja són unes 200

LLEIDA | 13

MARC CODINAS

Maials ven el seu nou oli a 40 euros per 5 litres, un 12,5% menys que fa un any

Maials va registrar ahir una gran afluència de públic a la Fira de l'Oli Verd, en la qual la cooperativa ven les garrafes de 5 litres del nou oli a 40 euros, un preu que és un 12,5% inferior al de fa un any.

Assistents a la fira, degustant el pa amb oli.

COMARQUES | 14

HIDROCAR

Servei de desembussament, neteja i manteniment de canonades

Nou sistema HELICOPTER amb una àrea de treball de 360°

Nou camió de reciclatge amb una tecnologia d'última generació

Pressió a 200 bars i 700 l/min - Succió a 3100 m³/h

Urgències Servei 24 hores.

Tel.: 973 71 18 96
838 32 34 96

www.hidrocar.com

Pallars

SALÀS DE PALLARS

Quarta trobada de llauradors amb tracció animal moderna

Salàs reuneix professionals del sector en el marc de la 19 Fira artesanal

Un dels llauradors al concurs ahir a Salàs.

Marc Giró comentant el concurs amb membres de la fira.

E. FARNELL

Amb l'arribada de la mecanització agrícola la utilització de cavalls, burros o mules per estirar l'arada va anar perdent importància fins a convertir-se en residual a dia d'avui. Però la recuperació de la tracció animal està ressorgint per a treballs específics en els àmbits horticola, vitivinícola o forestal. S'està recuperant com una eina de precisió en sectors professionals i aquesta tracció animal moderna porta aparellat el desenvolupa-

ment d'una maquinària específica i adaptada als treballs que s'han de fer en una fusió entre nova tecnologia a les eines i sistemes de tret tradicional.

Aquest cap de setmana, Salàs de Pallars acull l'Aplec de Llauradors i la quarta edició de la Trobada Ibèrica de Tracció Animal, que va congrega llauradors tradicionals arribats de Portugal, Galícia, Madrid, Zamora o les illes Balears. La trobada, iniciativa que va aglutinar diferents associacions que

treballen per preservar aquestes races d'èquids de treball, va posar en relleu la importància i els beneficis de la tracció animal en l'agricultura i la seua viabilitat.

El punt àlgid del dia va ser el concurs de llauradors, en el qual van participar una desena d'animals i una dotzena de llauradors, dos dels quals eren dones. Un concurs que va congrega desenes de visitants, que van poder comprovar l'ús sostenible, conscient i responsable de la tracció animal.

Com a speaker de la jornada, el periodista televisiu Marc Giró va animar els concursants a llaurar finques que havien estat condicionades per a tal efecte. Una jornada tècnica sobre el Pla de Transferència Tecnològica va completar la jornada.

Per avui es preveu la desena Mostra de Bestiari de Peu Rodó, la representació teatral d'un *Tracte de compra* amb textos firmats per Pep Coll, i la fira tradicional amb expositors tradicionals.

SORT

Els Pallars demanen un metge per al servei de pal·liatius

Els consells del Sobirà i Jusà han sol·licitat al departament de Salut un metge per cobrir la baixa d'aquest professional del Programa d'Atenció Domiciliària i Equips de Suport (Pades) des del mes d'abril passat, quan la metge que ocupava aquesta plaça va optar a un altre lloc al CAP de Llavorsí. Els professionals del programa atenen a domicili persones amb malalties cròniques i pal·liatius.

COMARCA

ERC vol autoritzar vols nocturns a Tírvia i Vilaller

El grup parlamentari d'ERC insta el Parlament, a través d'una moció presentada per Junts, a autoritzar els vols nocturns als heliports de Tírvia i Vilaller per poder atendre emergències les 24 hores del dia. El diputat Josep Vidal va demanar aprovar la llei d'alta muntanya i millores a l'N-260 a Gerri, a l'N-230 d'accés a Aran i desencallar les obres del Port de Comiols, entre altres.

ESTERRI D'ÀNEU

Jornada de debat feminista sobre la caça de bruixes

La sessió va reunir desenes de dones

Esterri d'Àneu va acollir aquest dissabte un intensa jornada de debat feminista sobre la caça de bruixes i la persecució de les dones que va servir com a colofó als actes de commemoració del sisè centenari de la promulgació, pels comtes del Pallars, de les Ordinacions de les Valls d'Àneu. Es tracta del document més antic del qual es té constància a Europa sobre la persecució de l'anomenada bruixeria, una eina de control social que va derivar en feminiçidi i que sempre es va executar des del poder civil i al marge del religiós, segons coincideixen els historiadors que han investigat

Silvia Federici va intervenir en la jornada d'Esterri des de Nova York.

el fenomen. El tancament de les commemoracions, en les quals al llarg de l'últim any han participat l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, l'Institut Català de les Dones, el Festival Dansàneu i el Consell Cultural de les Valls d'Àneu, i que ha inclòs intervencions destacades com la de la ballarina Núria Guiu en l'obertu-

ra, va comptar amb la presència via internet de la filòsofa Silvia Federici des de Nova York i amb la de diverses descendents d'algunes de les dones que en el seu dia van ser represaliades en el context feminicida de la caça de bruixes. L'objectiu de la programació ha estat restituir-ne la memòria.

TALARN

Els escolars van visitar l'exposició i van participar en un taller.

La Setmana de la Ciència arriba a la central hidroelèctrica de Talarn

Les instal·lacions de la central hidroelèctrica de l'embassament de Sant Antoni, a Talarn, van acollir aquest dissabte la visita d'un grup d'escolars dins del programa d'activitats de la Setmana de la Ciència que organitzen l'ajuntament de

Tremp i Endesa. La jornada va començar a les deu del matí amb una visita guiada a l'exposició permanent *El Pallars il·lumina Catalunya* per continuar, hora i mitja després, amb el taller *Obre els ulls a la llum*.

PALLARS JUSSÀ

En 20 anys la muntanya guanya vora 30.000 ha

Equivalen a un 21% del territori de la comarca, on el 70% ja és bosc i matoll || Exploren vies per regenerar el sòl, recuperar la capa agroforestal i generar alhora activitats econòmiques

La muntanya baixa i l'arbratge avancen a un ritme vertiginós al Jussà, homogeneïtzant el paisatge sobre camps i pobles abandonats.

E. BAYONA
S'està veient que promoure l'activitat extensiva amb determinats criteris extensius pot fer compatible la millora de la biodiversitat amb el manteniment de la població al territori. "Es tracta de recuperar una escala d'usos que faci compatible la conservació del medi amb les activitats econòmiques", explica Eduard Pla, investigador del CREAM (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals de la UAB) i un dels experts que fa uns dies van participar a Trepmp en la jornada *Vins del Pirineu: El paisatge de la resiliència*.

La sessió, formalment convocada entorn de la vinya, tenia un objectiu més ampli: tractar "l'agricultura i la ramaderia com a eines per fer front a l'emergència climàtica"; és a dir, indagar en la manera de re-

cuperar el mosaic agroforestal del Pallars Jussà com a escenari d'activitats humanes davant dels reptes que planteja el canvi climàtic: més calor, menys pluja i més torrencial, més aridesa i empobriment del sòl, una combinació que amenaça la supervivència de les activitats agrícoles i ramaderes.

L'OCUPACIÓ

La muntanya baixa i l'arbratge ja poblen més de 93.500 ha al Jussà, més de dos terços de l'extensió

"El paisatge s'ha homogeneïtzat, i això comporta la pèrdua de biodiversitat i, amb ella, la de serveis ecosistèmics", assenyala Pla, com passar de capturar carboni a emetre'l; deteriorar

el cicle hidrològic, amb menor vessament, més erosió i més aridificació, i un risc més elevat d'incendis per la menor varietat de la flora.

Ritme vertiginós

L'homogeneïtzació del paisatge per assilvestrament assoleix al Jussà un ritme vertiginós: més de la cinquena part de la seua superfície (29.208 hectàrees, 21,7 per cent) ha estat ocupada per la brossa (13.164) i pel bosc (16.044) en només vint anys, des del 2002 fins al 2022 i segons les dades de l'Idescat; bàsicament; pel declivi de les activitats agràries i el buidatge dels petits nuclis de població (hi ha 1.385 hectàrees urbanitzades menys). La muntanya ja pobla el 69,7 per cent de la superfície del Jussà.

Aquest procés ha anat en paral·lel a d'altres que fa temps

que van activar les alarmes al Jussà, com la pèrdua de 2.851 hectàrees de cultius (el 85% de secà) i d'una de cada deu explotacions ramaderes (42 de 405, la meitat de vaques i la meitat

Brossa i arbratge comencen a ocupar l'església d'Aramunt Vell.

d'ovelles i cabres) i un horitzó de més caiguda per falta de relleu. Tanmateix, aquestes mateixes institucions, entre les quals l'ajuntament de Trepmp, impulsor de programes com Terra de Corder, s'han adonat que cap d'aquests processos de recuperació, el del paisatge i el del paisanatge, no és viable sense l'altre.

"Darrere d'un producte hi ha un paisatge, i en aquest paisatge hi vivim tots; és humà, social i cultural," assenyala Ruth Troyano, coordinadora de la jornada, qui remarca l'objectiu de recuperar els sòls: "Hem mirat molt la part aèria de la planta i poc la subterrània."

"Tenim el risc que el sòl acabi sent aportador de CO₂ en lloc de captador. Tal com es treballa ara, amb productes químics, l'empobrim i n'accelerem l'oxidació", anota el viticultor Andreu Vinyes, de l'Associació de Vinya Regenerativa, que assenyala una de les vies d'actuació:

LES SOLUCIONS

Plantegen recuperar el mosaic agroforestal per mitigar els efectes del canvi climàtic

"Reducir les aportacions sintètiques i augmentar les orgàniques, intercalar la flora natural de la zona i combinar-la amb el pasturatge extensiu permet una producció estable i que el sòl s'enriqueixi de nutrients i microorganismes." Seria, en qualsevol cas, "una cosa no restringida a la vinya. Es tracta del funcionament dinàmic del sòl implementant una agricultura regenerativa" per recuperar el mosaic agroforestal.

"La idea és donar al territori un mosaic d'usos que augmenti la riquesa", afegeix Pla; és a dir, frenar l'avenç de la muntanya i l'aridificació del sòl amb mesures com la recuperació de pastures i la regeneració de sòls i reduir el risc d'incendis amb gestió forestal i estenent la vinya, que ara no supera les 300 hectàrees.